

จดหมายข่าว (E-Newsletter):

The Agricultural Economics Society of Thailand Under Royal Patronage (AEST)

สมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน 2563

รัฐควรใช้งบประมาณอย่างไรในการช่วยภาคเกษตรปรับตัว ภายหลังวิกฤต COVID 19

Q&A ไร่ศาสตร์ 2019

Covid-19

ที่มา: ดัดแปลงจากการค้นรูปภาพ google.com

สมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดเวทีระดมสมองเรื่อง **“รัฐควรใช้
งบประมาณอย่างไรในการช่วยภาคเกษตรปรับตัวภายหลังวิกฤต COVID-19”** เมื่อวันศุกร์ที่ 12 มิถุนายน 2563 ณ
ห้องประชุม AEOC สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรุงเทพฯ และผ่านระบบประชุมออนไลน์ (Video Conference)
สำหรับผู้ไม่สะดวกในการเดินทาง โดยเวทีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือถึงแนวทางการฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจและ
สังคมในภาคการเกษตรซึ่งจัดเป็นกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดและแพร่กระจายของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทั้งนี้ในเวทีระดมสมองดังกล่าว มีประเด็นหารือถึงการฟื้นฟูหลังสถานการณ์การแพร่
ระบาดของ COVID-19 ว่าด้วยภาคการเกษตรควรจะได้รับ การฟื้นฟู ปรับปรุง ในด้านใด ใครคือกลุ่มเป้าหมายหลัก
และควรจะช่วยอย่างไร โดยมีคุณระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ (เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นประธานในที่
ประชุม) คุณปิติพงศ์ พิ้งบุญ ณ อยู่ธาดา (นายกสมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรฯ) รศ.ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร และคุณ
อดิสร พร้อมเทพ ร่วมเป็นวิทยากรนำเสนอประเด็น ซึ่งข้อสรุปจากเวทีระดมสมองของสมาคมฯได้นำมาเผยแพร่ไว้ใน
จดหมายข่าว (e-newsletter) ของสมาคมฯ ฉบับนี้ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. การคาดการณ์ผลกระทบ COVID-19 ต่อภาคเกษตรไทย

1.1 การระบาดของ COVID-19 ปี พ.ศ. 2563 ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจทั้งของโลกและของประเทศไทยหดตัวลงอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ถือเป็นภัยพิบัติสาธารณะที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชีวิตและสุขภาพอนามัยของประชาชนและต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยิ่งยวด

1.2 วิกฤติ COVID-19 ทำให้ความมั่นคงด้านอาหารทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ภาคเกษตรไทยซึ่งเป็นแหล่งความมั่นคงทางอาหารได้รับผลกระทบทางตรงน้อยกว่าภาคท่องเที่ยวและบริการ แต่ครัวเรือนเกษตรกรได้รับผลกระทบทางอ้อมรุนแรงกว่าผลกระทบโดยตรง

➤ **ผลทางลบต่อภาคเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง** โดยในไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2563 การส่งออกสินค้าเกษตร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ผลไม้ กุ้ง (ต้มสุก) และไข่ เป็นต้น ลดลง 7% แต่การส่งออกบางรายการ เช่น อาหารแปรรูปเพิ่มขึ้น 2% ดัชนีราคาอาหารทรงตัวในขณะที่ดัชนีราคาสินค้าบริโภคทั้งหมดลดลง ราคาข้าวสูงขึ้นแต่ราคาสินค้าเกษตรเน่าเสียง่าย (ผัก/ผลไม้/สินค้าประมง) ลดลง ราคาข้าวสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ ในรอบ 9 ปี เพราะคู่แข่ง (เวียดนาม/เมียนมาร์/กัมพูชา) ห้ามส่งออกข้าวจากวิกฤติ COVID-19 นอกจากนั้น ยังพบว่าตลาดสดขายส่ง/ขายปลีก (เช่น 7-Eleven) มียอดขายลดลงมาก

➤ **ราคาสินค้าเกษตรลดและรายได้เกษตรกรชะลอตัว** เพราะความต้องการด้านอาหารลดลง เนื่องจากไทยปิดกิจการ 33 ประเภท และรัฐบาลมีคำสั่งประกาศกำหนดช่วงเวลาบางกลุ่มคนให้อยู่ในเคหะสถาน (Curfew) รวมทั้งคนประหยัทรายจ่ายเพื่อเก็บเงินสดไว้ใช้ภายหลัง นอกจากนั้นยังมีปัญหาด้าน Logistics และห่วงโซ่อุปทาน โดย พืช COVID-19 ทำให้เงินซึ่งเป็นคู่ค้าสำคัญของไทยต้องปิดประเทศชั่วคราวในช่วงแรก และปัญหาส่งออกทางอากาศทางเรือ และการขนส่งทางบกในช่วงเวลา Curfew มีปัญหาในการส่งสินค้าอาหารไปยังตลาดต่างๆ

➤ **ครัวเรือนเกษตรกรได้รับผลกระทบทางอ้อมหนักที่สุด** ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า 76% ของครัวเรือนเกษตรกรพึงรายได้นอกภาคเกษตร และ 62% พึ่งรายได้จากการรับจ้างทั่วไปโดยเฉพาะชาวนาและเกษตรกรพืชไร่ รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรที่ลดลงมากส่วนใหญ่เกิดจากรายได้นอกภาคเกษตรที่ลดลงมากที่สุด รองลงมาคือรายได้ในภาคเกษตร ดังนั้น ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่จึงพึ่งพึ่งรายได้จากนอกภาคเกษตรในสัดส่วนสูง และ 75% ของครัวเรือนเกษตรกรมีแรงงานตกงานหรือถูกลดเวลาทำงานนอกภาคเกษตร

➤ **ผลกระทบอื่นๆ ต่อครัวเรือนเกษตรกร** ได้แก่ ปัญหาการศึกษาของบุตรหลาน ปัญหาการชำระหนี้ที่มีมากขึ้น และความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ระหว่างเกษตรกรซึ่งเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีที่ดินน้อยได้รับผลกระทบมาก นอกจากนั้น รายได้ การบริโภคอาหาร และความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนรายเล็กยังลดลงมากกว่ารายใหญ่ ครัวเรือนเกษตรกรยากจนอาจถูกผลกระทบทางอ้อมหนักที่สุดเพราะพึ่งเงินโอนมากที่สุด ครัวเรือนเกษตรกรมีหนี้หลายก้อนเฉลี่ย 4.2 แสนบาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นหนี้ ธ.ก.ส. และหนี้นอกระบบ และมีการออมเฉลี่ย 1.1 แสนบาทต่อครัวเรือน

1.3 อาหารและสินค้าเกษตรในสมัยต่อไปจะต้องพึ่งพา ระบบ Logistics มากยิ่งขึ้นและห่วงโซ่อุปทานสินค้าอาหารของโลกจะซับซ้อนมากขึ้นเช่นเดียวกัน วิกฤติ COVID-19 ทำให้เกิดระบบบริการส่งอาหาร (Online Food Delivery) เช่น Grab Food, Food Panda และระบบบริการส่งอาหารอื่นๆ ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีอัตราเติบโตสูงมากในวิกฤตครั้งนี้

ที่มา: ดัดแปลงจาก <https://money.kapook.com/view211156.html>

1.4 การสั่งสินค้าเกษตรแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภคตามพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคเป็นสิ่งเป็นไปได้ ตัวอย่างเช่น การผลิตตามคำสั่งซื้อ (การผลิตที่คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์จะเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของลูกค้าแต่ละราย) ในสินค้ากาแฟ และการสั่งจองทุเรียนตั้งแต่เริ่มติดผล เป็นต้น ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ดีสำหรับเกษตรกรรายเล็ก อย่างไรก็ตามธุรกิจ Online Food Delivery ซึ่งเป็นธุรกิจการให้บริการส่งสินค้าตรงถึงผู้บริโภค ภาคเอกชนควรมีบทบาทนำในการดำเนินการโดยอาจต้องมีระบบสร้างความเชื่อมั่น (trust) การโฆษณา (Review) สินค้าระหว่างผู้ซื้อผู้ขายในการรักษาระดับคุณภาพสินค้าและเพิ่มยอดขาย เป็นต้น

1.5 สุขอนามัยเป็นเรื่องสำคัญยิ่งโดยเฉพาะเมื่อเกิด COVID-19 ประชาชนให้ความตระหนักถึงเรื่องความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร การรับประทานอาหารนอกบ้านลดลง และคนรุ่นใหม่ห่วงใยสิ่งแวดล้อม นับเป็นช่วงโอกาสที่ดีที่จะหาทางแก้ไขปัญหา PM 2.5 และลดการใช้สารเคมีที่มากเกินไปในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร

1.6 การเกษตรบางสาขาน่าจะได้รับการเยียวยาอย่างแท้จริงเพราะเป็นแหล่งอาหารในอนาคต ในกรณีของสาขาประมงแม้ว่าการระบาดของโรคโควิด-19 ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อระบบผลิตในเรือประมงและฟาร์มมากนัก แต่ผลกระทบเกิดจากระบบโลจิสติกส์ทำให้การขนส่งสินค้าจากแหล่งผลิตหรือฟาร์มไปยังตลาดส่งออกหยุดชะงักเนื่องจากประเทศผู้ซื้อปิดท่าเรือ ปัจจุบันทรัพยากรทางทะเลไทยมีสัญญาณการฟื้นตัวที่ดีขึ้น การแก้ปัญหาสัตว์น้ำสามารถทำได้แน่นอน ด้านประมงมักจะเป็นปัญหาประมงนอกน่านน้ำซึ่งผู้ประกอบการไม่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตให้สอดคล้องกับกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศที่กำหนดให้

ใช้เทคโนโลยีการจับสัตว์น้ำที่เหมาะสมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ผู้ประกอบการไทยยังคงต้องการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่เดิม

และไม่อยากลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสมในการทำ

Joint venture กับต่างประเทศ

2. ทิศทางและโอกาสของภาคเกษตรไทยหลังวิกฤติ COVID-19

หลังการระบาดของโรคโควิด-19 ทิศทาง โอกาส และความเปลี่ยนแปลงที่น่าจะเกิดขึ้นในระยะสั้นและปานกลาง ในภาคเกษตรไทย ได้แก่

2.1 การเกษตรแม่นยำสูง (Precision Farming) น่าจะเกิดขึ้นและควรส่งเสริม เรื่องนี้เป็นอนาคตที่จะมาทดแทนแรงงานเกษตรที่มีอายุมากได้ เพราะมีความต้องการเฉพาะเจาะจง และภาครัฐควรเข้าให้ถึง ตัวอย่างเช่นเกษตรกรที่เลี้ยงกุ้งต้องการให้มีการ Certify พันธุ์ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เกิดความแม่นยำสูงในการเลี้ยงให้รอด เป็นต้น

2.2 การสนับสนุนการส่งสินค้าตรงจาก Farm อย่างจริงจัง ซึ่งเป็นไปได้แน่นอน โดยสนับสนุนฟาร์มขนาดเล็กที่ผลิตแบบ Precision Farming ให้ส่งตรงไปยังผู้บริโภค

2.3 การสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชน โดยเตรียมการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งผลิตกับชุมชนเมืองให้พร้อมรับมือกับวิกฤตต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น อาทิ มีร้านค้าในบริเวณวัดของชุมชนเมือง เป็นต้น

2.4 การช่วยเหลือ Startup ด้านการเกษตร โดยควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมากยิ่งขึ้น

2.5 การใช้ภาคการเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเสริมการจัดการสุขภาพ

วิกฤติ COVID-19 ทำให้เกิดการตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพมากยิ่งขึ้นและเห็นความสำคัญของการป้องกันไว้ก่อน จึงเกิดกระแสตอบรับยาสมุนไพรฟ้าทะลายโจรที่ตีมากจนขาดแคลนในช่วงโรคติดเชื้ระบาด พืชสมุนไพรไทยจึงเป็นสินค้าศักยภาพสูง (S-Curve) ดังนั้นจึงควรมีการจัดการและใช้เทคโนโลยีมาสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งควรส่งเสริมภูมิปัญญาภาคเกษตรในยาจากพืชสมุนไพรเพื่อความมั่นคงด้านสาธารณสุขและการผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านการแพทย์ของโลกต่อไปการทำในเรื่องการใช้สมุนไพร

2.6 การให้ความสำคัญกับ Logistics ในระดับฟาร์มและชุมชน

สินค้าเกษตรเข้าสู่ตลาดได้ยากและจำกัดเมื่อเกิดวิกฤติ COVID-19 เพราะเกิดปัญหาคอขวดในระบบขนส่ง เกษตรกรจำเป็นต้องปล่อยให้ผลผลิตเน่าเสียเป็นจำนวนมาก ปรากฏการณ์ปลาแลงข้าวระหว่างชุมชนประมงจังหวัดทางภาคใต้กับชุมชนที่ผลิตข้าวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านระบบการขนส่งข้ามจังหวัดจึงเกิดขึ้น นับเป็นการเกิดตลาดใหม่อีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาของเกษตรกร

แม้เกษตรกรไทยบางรายจะปรับตัวโดยการขายตรง และไปรษณีย์ไทยให้ความช่วยเหลือแต่ยังมีปัญหาการขายสินค้าที่เน่าเสียง่าย ดังนั้น ระบบ Logistics ห้องเย็น และการเข้าสู่ตลาดรูปแบบใหม่ ควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังและภาครัฐควรกำกับดูแลให้เกิดความสมดุลโดยไม่ให้บริษัทใหญ่ผูกขาด

2.7 การฟื้นฟูภาคประมงที่สูญเสียจาก IUU สามารถดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- **ระยะสั้น (บรรเทา 6 เดือน)** ควรกระตุ้นการบริโภคภายใน โดยพัฒนาการรวมกลุ่มด้านการผลิตและการตลาด (ระบบแปลงใหญ่) และเชื่อมโยงการกระจายสินค้าในแหล่งต่างๆ เช่น นำสินค้าประมงไปตั้งขายที่บีเอ็ม ปตท. เป็นต้น
- **ระยะปานกลาง (ปรับตัว 1-2 ปี)** ควรพัฒนาและปรับระบบตลาด โดยสนับสนุนธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ (Startup) สินค้าใหม่ (New Product) ระบบการจัดการการส่งสินค้า (Logistics) เทคโนโลยีและการสื่อสาร และระบบตลาดใหม่ (New Market System) เช่น ตลาดออนไลน์โดยสินค้าต้องมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาช่องทางตลาดและส่งเสริมการตลาด ซึ่งกรมประมงได้ส่งเสริมชาวประมงและเปิด fisheries shop ไว้บ้างแล้ว

- **ระยะยาว (พัฒนา 1-3 ปี)** ควรพัฒนาการประมงเพื่อความยั่งยืน โดยส่งเสริมและสนับสนุนระบบผลิตใหม่ (New System) อาทิ Internet of Things (IoT) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI-เทคโนโลยีสมองกลคอมพิวเตอร์ที่สามารถคิดได้เหมือนมนุษย์) พื้นที่อัจฉริยะ (Smart Space - สภาพแวดล้อมที่เอื้อให้คน อุปกรณ์ และระบบ ทำงานเชื่อมต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ) ตลอดจนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งการผลิตแบบใหม่สามารถประหยัดลดพลังงาน/แรงงานและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนสามารถควบคุมและปรับเปลี่ยนได้ด้วยเทคโนโลยี

3. ข้อเสนอแนะทางและโครงการในการใช้เงินกู้เพื่อการฟื้นฟูภาคการเกษตร

3.1 แนวทาง/หลักเกณฑ์ การช่วยเหลือ

- **ช่วยคนที่ยังตกงานโดยเฉพาะลูกหลานของเกษตรกร** ที่ทำงานในภาคท่องเที่ยวธุรกิจที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยว
- **ควรนำสถิติจากผู้สมัคร “เราไม่ทิ้งกัน”** มาประกอบการพิจารณาโครงการ
- **ทบทวนบทเรียนจากนโยบายปรับโครงสร้างการผลิต** ส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จ และจบลงโดยมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

- **ธกส. มีโครงการสินเชื่อฉุกเฉิน** ตามมาตรการ COVID-19 และสำรวจความต้องการประกอบอาชีพของคนตกงาน 1.62 ล้านคน พบว่า ส่วนใหญ่อยากทำเกษตรผสมผสาน (8 แสนคน) เกษตรอินทรีย์ (3.2 แสนคน) แปรรูปสินค้าเกษตร (2.1 แสนคน) บริการเกษตร (1.7 แสนคน)

3.1 แนวทาง/หลักเกณฑ์ การช่วยเหลือ (ต่อ)

- **ช่วยให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอยู่รอดได้** และสามารถพัฒนาปรับปรุงกิจการให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเกษตรอย่างยั่งยืน โดยให้อัตราการเติบโตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมติดลบน้อยที่สุด และวางแนวทางอนุมัติโครงการใน 3 ส่วนคือ (1) มาตรการระยะสั้นช่วยคนตกงาน/กิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องการเกษตรให้ฟื้นตัว (2) แรงจูงใจหรือมาตรการสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องปรับโครงสร้างผลิต/การค้าแบบยั่งยืน และ (3) การมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกร ภาคประชาสังคม (และวิชาการ) และภาคธุรกิจทั้งใหญ่และเล็ก ทั้งนี้ต้องไม่ใช่โครงการเบียดหัวแตก และไม่ใช่โครงการ “เหล้าเก่าในขวดใหม่” ของหน่วยราชการที่สอบตกการของงบประมาณประจำปี
- **ด้านนโยบายการช่วยเหลือภาคเกษตร** (1) นโยบายรัฐบาล: ไม่ต้องใช้เงินกู้ ได้แก่ การสร้างความน่าเชื่อถือของไทยเป็นครัวโลกที่ไว้วางใจได้/ปลอดภัย/โภชนาการดี/จ่ายได้ และต้องไม่มีมาตรการห้ามส่งออก (เช่น ไข่) ควบคุมราคาสินค้าเกษตร และ (2) นโยบาย healthy food/สิ่งแวดล้อมยั่งยืน: อาจใช้เงินกู้ เช่น ตลาดอาหารสดปลอดภัยและมีระบบตรวจสอบย้อนกลับ เช่น Packing station การตรวจความปลอดภัยในตลาดขายส่ง/ขายปลีก/ร้านอาหาร ควรมีระบบใบเหลืองใบแดงสำหรับผู้ประกอบการที่ทำผิด
- **Social safety net** กระทรวงเกษตรกระทรวงการคลัง และ อ.ก.ส. ควรสร้างแนวทางการพัฒนาในภาคเกษตร/ลูกหลานที่ทำงานนอกภาคเกษตร เช่น ส่งเสริมการออมในกองทุนฌาปนกิจ เป็นต้น และควรปรับระบบจูงใจของกองทุนการออมแห่งชาติโดยคำนึงถึงพฤติกรรมของแรงงานนอกระบบที่ชอบซื้อหวย ให้มาซื้อกองทุนว่างงาน/ชราภาพ นอกจากนั้น อาจมีโครงการคินภาษี VAT ให้ครัวเรือนเกษตรจำนวนหนึ่ง เช่น 3% นับตั้งแต่เริ่มซื้อสินค้าบริโภคเพื่อเป็นเงินออมจากการคินภาษี
- **การทำธุรกิจต้องมีระบบ Coaching รวมทั้ง on-the-job training กับกลุ่มเกษตรกรด้านต่างๆ** เพราะคนตกงานส่วนใหญ่ขาดทักษะและ Tacit knowledge ด้านการเกษตร และปัจจัยที่จะช่วยให้คนตกงานหันมาประกอบอาชีพใหม่ จะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน กลุ่มเกษตรกร ภาคประชาสังคม ให้เป็นโค้ช ฝึกงานจริง เหมือนในประเทศจีน (CP ได้มีการเลียนแบบมาใช้) ไม่ใช่การจัดอบรมเกษตรกรแล้วจ่ายเบี้ยเลี้ยงแบบที่เคยทำมาในอดีต
- **การใช้เงินกู้สำหรับสินค้าหลัก** แม้ว่าแผนพัฒนาการเกษตร เช่น ในพื้นที่ EEC จะเน้นสินค้าหลัก 5 cluster (สินค้าประมง ผลไม้ พืชสมุนไพร พืชพลังงาน และ High value crops) แต่สินค้าปศุสัตว์โดยเฉพาะโคเนื้อเป็นสาขาสำคัญที่ได้รับผลกระทบและไม่สามารถแข่งขันกับเนื้อโคนำเข้าจาก FTA ไทย-ออสเตรเลียได้ จึงควรสนับสนุนด้านเงินกู้ในการจัดตั้งศูนย์ Cutting และ Packaging ในแต่ละภูมิภาคเพื่อตัดให้เป็น Retail cut แล้วส่งไปจำหน่ายตาม Modern trade/ห้าง ในภูมิภาคนั้น เพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจในสาขาปศุสัตว์ด้วย
- **นโยบายการให้เงินกู้** ควรให้โดยแยกตามกลุ่มเกษตรกร เช่น (1) กลุ่มเปราะบางที่เข้าไม่ถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ (2) กลุ่มขนาดเล็กและขนาดกลางที่มีนวัตกรรมบ้างแล้วและดึงคนรุ่นใหม่เข้ามาขับเคลื่อน และ (3) กลุ่มที่อยู่ในฐานะการผลิตดั้งเดิมแบบ Mass production ทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่

3.2 โครงการขอรับความช่วยเหลือ

- **โครงการปรับปรุงการส่งสินค้าและส่งสินค้าตรงจาก Farm** ทั้งในแง่ Platform และการสั่งซื้อ การควบคุมคุณภาพ และ Logistics เน้นดำเนินการโดยเอกชน ชุมชน ประชาสังคม และอิงระบบ Block Chain
- **ขยายโครงการฟาร์มตัวอย่าง** (จัดทำ Food Security) ในชุมชน โดยอาจนำโครงการเดิมมาทบทวน ปรับปรุง และหารูปแบบเพื่อเชื่อมโยงกับชุมชนเมืองเมื่อเกิดวิกฤตขาดแคลนอาหาร และหรือจัดทำระบบการจัดการ logistics ในยามฉุกเฉิน คล้ายกับการจัดการภัยพิบัติ พร้อมทั้งการชักจูง เช่น ระบุปัจจัยเสี่ยง พื้นที่เสี่ยง พื้นที่คนจน คนขาดแคลน
- **โครงการส่งเสริมการใช้สมุนไพร อาหารเสริม และภูมิปัญญาด้านการเกษตรไทย** เพื่อสุขภาพคนไทย ในระดับชุมชน/โรงพยาบาลระดับตำบล เพื่อช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้นก่อนส่งต่อโรงพยาบาลใหญ่

- **โครงการส่งเสริม Startup** ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีเพื่อ Start up ด้านเกษตรจะมีลักษณะที่ค่อนข้างพิเศษ Startup ที่จดทะเบียนที่ประเทศสิงคโปร์ทั้งหมดจะมีนักลงทุนอิสระ (Angle funding) มาช่วยโอเปอรัทริคในช่วงเริ่มต้นให้หยุดและพัฒนาตนเองขึ้นมา สำหรับประเทศไทย Angle funding ควรเป็นแบบใด จำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและหาแนวทางสนับสนุนต่อไป
- **แผนงาน/โครงการ ฟื้นฟูภาคการประมง** ที่สอดคล้องกับกฎระเบียบ Illegal Unreported and Unregulated Fishing (IUU) ดำเนินการได้ใน 2 รูปแบบ คือ 1) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture) และ 2) ด้านการลงทุน (Investment) ซึ่งต้องเจรจากับเพื่อนบ้าน

ที่มา: ดัดแปลงจากการค้นรูปภาพ google.com

ประเทศไทยไม่มีปัญหาในการผลิตแต่ประสบปัญหาในการส่งออก โดยในรอบหลายปีที่ผ่านมาการส่งออกสินค้าประมงลดลงจาก 90% เหลือ 70% ซึ่งสะท้อนว่าการบริโภคภายในประเทศมีมากขึ้นเนื่องจากคนไทยมีรายได้ดีขึ้นและมีนักท่องเที่ยวมากขึ้น 30-40 ล้านคน แต่วิกฤต COVID 19 ทำให้นักท่องเที่ยวหาย ความต้องการสินค้าประมงจึงลดลงทำให้มีปัญหาตลาด จำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาการส่งออกโดยอาจใช้มาตรการในยามฉุกเฉิน ดังตัวอย่างจากรัฐมนตรีการค้าของ New Zealand ได้สนับสนุนให้สายการบินมีเที่ยวบินไปส่งอาหารให้จีนและตะวันออกกลางที่ผลิตอาหารไม่พอ เป็นต้น

- **โครงการบรรเทาปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของเกษตรกร** ในช่วง 1-2 ปีข้างหน้า เช่น ลดหนี้ด้วยโครงการปรับโครงสร้างหนี้กับ ธ.ก.ส. ซึ่งสามารถใช้เงินกู้เข้ามาช่วยได้ และ โครงการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรโดยอาจเพิ่มจากระบบ logistics และการลดระยะเวลาของ Supply chain เป็นต้น
- **โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศ** และอุดหนุน/ให้แต้มต่อเป็นพิเศษกับชุมชนภาคการเกษตรที่จัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

- **โครงการตลาดประมงสินค้าเกษตร** เพื่อรองรับตลาดขายส่ง/ปลีก และรองรับเกษตรกรที่ก้าวขึ้นมาเป็นพ่อค้า เงินกู้ควรส่งเสริมการทำตลาดกลาง การสร้างห้องเย็นเก็บรักษาสินค้าเกษตร และโรงงานแปรรูปขั้นต้น เช่น การตัดแต่งบรรจุภัณฑ์ โดยสหกรณ์เป็นเจ้าของ

ที่มา: ดัดแปลงจากการค้นรูปภาพ google.com